

GUIA DOCENT DE CENTRES ISEACV
GUÍA DOCENTE DE CENTROS ISEACVCurs / Curso
2022/2023

1 Dades d'identificació de l'assignatura <i>Datos de identificación de la asignatura</i>					
Nom de l'assignatura <i>Nombre de la asignatura</i>	CONTRAPUNT				
Crèdits ECTS <i>Créditos ECTS</i>	6	Curs <i>Curso</i>	1	Semestre <i>Semestre</i>	ANUAL
Tipus de formació <i>Tipo de formación</i> bàsica, específica, optativa <i>básica, específica, optativa</i>	ESPECÍFICA	Idioma/es en que s'imparteix l'assignatura <i>Idioma/s en que se imparte la asignatura</i>		VALENCIÀ/CAS TELLÀ	
Matèria <i>Materia</i>	COMPOSICIÓ I INSTRUMENTACIÓ				
Títol Superior <i>Título Superior</i>	GRAU EN MÚSICA				
Especialitat <i>Especialidad</i>	COMPOSICIÓ, DIRECCIÓ				
Centre <i>Centro</i>	CONSERVATORI SUPERIOR DE MÚSICA "SALVADOR SEGUÍ" DE CASTELLÓ				
Departament <i>Departamento</i>	COMPOSICIÓ				
Professorat <i>Profesorado</i>	ANNA CAZURRA, CÉSAR CANO, JOSEP SANZ.				
e-mail <i>e-mail</i>	a.cazurrabaste@iseacv.gva.es c.canoforrat@iseacv.gva.es j.sanzquintana@iseacv.gva.es				
1.1 Objectius generals i contribució de l'assignatura al perfil professional de la titulació <i>Objetivos generales y contribución de la asignatura al perfil profesional de la titulación</i>					
<ul style="list-style-type: none"> - Conocer técnicas compositivas determinadas para ahondar en la comprensión de las obras con las consiguientes implicaciones interpretativas. - Conocer los principios teóricos de la música y desarrollar las aptitudes para el reconocimiento, la comprensión y la memorización del material musical. - Aplicar los métodos de trabajo más apropiados para superar los retos que se presenten en el terreno del estudio personal y en la práctica musical colectiva. - Conocer el desarrollo histórico de la música en sus diferentes tradiciones. - Crear y dar forma a los propios conceptos artísticos habiendo desarrollado la capacidad de expresarse a través de ellos a partir de técnicas y recursos asimilados. - Valorar la creación musical como la acción de dar forma sonora a un pensamiento estructural rico y complejo. - Desarrollar capacidades para la autoformación a lo largo de la vida profesional. 					
1.2 Coneixements previs <i>Conocimientos previos</i>					

Requisits previs, mínims o necessaris per a cursar l'assignatura. Coneixements recomanats i/o relació amb altres assignatures de la mateixa titulació
Requisitos previos, mínimos o necesarios para cursar la asignatura. Conocimientos recomendados y/o relación con otras asignaturas de la misma titulación

Haber adquirido los contenidos de las asignaturas de Armonía, Fundamentos de Composición, Análisis e Historia de la Música en los estudios de Enseñanzas Profesionales de Música.

És desitjable un bon coneixement de l'idioma anglès a nivell lector.

2 Competències de l'assignatura

Competencias de la asignatura

Les competències venen establides en els plans d'estudis publicats en la corresponent orde de 2 de novembre de 2011. Es convenient detallar el grau de contribució de l'assignatura a l'adquisició i desenvolupament de cada competència (molt, prou, un poc, poc)
Las competencias vienen establecidas en los planes de estudios publicados en la correspondiente orden de 2 de noviembre de 2011. Es conveniente detallar el grado de contribución de la asignatura a la adquisición y desarrollo de cada competencia (mucho, bastante, algo, poco)

CT 1 Organitzar i planificar el treball de manera eficient i motivadora

CT 2 Arreplegar informació significativa, analitzar-la, sintetitzar-la i gestionar-la adequadament

CT 3 Solucionar problemes i prendre decisions que responguen als objectius del treball que es realitza

CT 4 Utilitzar eficientment les tecnologies de la informació i la comunicació

CT 5 Comprendre i utilitzar, almenys, una llengua estrangera en l'àmbit del seu desenrotllament professional

CT 6 Realitzar autocrítica cap a l'exercici professional i interpersonal

CT 8 Desenrotllar de manera raonada i crítica idees i arguments

CT 13 Buscar l'excel·lència i la qualitat en la seua activitat professional

CT 14 Dominar la metodologia d'investigació en la generació de projectes, idees i solucions viables

CT 15 Treballar de manera autònoma i valorar la importància de la iniciativa i l'esperit emprenedor en l'exercici professional

CT 16 Usar els mitjans i recursos al seu abast amb responsabilitat cap al patrimoni cultural i mediambiental

CT 17 Contribuir amb la seua activitat professional a la sensibilització social de la importància del patrimoni cultural, la seua incidència en els diferents àmbits i la seua capacitat de generar valors significatius

CG 1 Conèixer els principis teòrics de la música i haver desenrotllat adequadament aptituds per al reconeixement, la comprensió i la memorització del material musical

CG 2 Mostrar aptituds adequades per a la lectura, la improvisació, la creació i la recreació musical

CG 3 Produir i interpretar correctament la notació gràfica de textos musicals

CG 4 Reconèixer materials musicals gràcies al desenrotllament de la capacitat auditiva i saber aplicar esta capacitat a la pràctica professional

CG 5 Conèixer els recursos tecnològics del seu camp d'activitat i les seues aplicacions en la música preparant-se per a assimilar les novetats que s'hi produïsquen

CG 8 Aplicar els mètodes de treball més apropiats per a superar els reptes que se li presenten en el terreny de l'estudi personal i en la pràctica musical col·lectiva

CG 13 Conèixer els fonaments i l'estructura del llenguatge musical i saber aplicar-los en la pràctica interpretativa, creativa, d'investigació o pedagògica

CG 14 Conèixer el desenrotllament històric de la música en les diferents tradicions, des d'una perspectiva crítica que situe el desenrotllament de l'art musical en un context social i cultural

CG 15 Tindre un coneixement ampli de les obres més representatives de la literatura històrica i analítica de la música

CG 16 Conèixer el context social, cultural i econòmic en què es desenrotlla la pràctica musical, amb especial atenció al seu entorn més immediat però amb atenció a la seua dimensió global

CG 17 Estar familiaritzat amb els diferents estils i pràctiques musicals que li permeten entendre, en un context cultural més ampli, el seu camp d'activitat i enriquir-lo

CG 21 Crear i donar forma als seus conceptes artístics després d'haver desenrotllat la capacitat d'expressar-se a través d'estos a partir de tècniques i recursos assimilats

CG 22 Disposar de recursos musicals amplis i diversos per a poder crear o adaptar peces musicals, així com improvisar en distints contextos a partir del coneixement d'estils, formats, tècniques, tendències i llenguatges diversos

CG 23 Valorar la creació musical com l'acció de donar forma sonora a un pensament estructural ric i complex

CG 24 Desenrotllar capacitats per a l'autoformació al llarg de la seua vida professional

<p>CE 1 Conéixer els principals repertoris de la tradició occidental i d'altres músiques, i adquirir la capacitat de valorar plenament els aspectes expressius, sintàctics i sons de les obres corresponents</p> <p>CE 2 Adquirir la formació necessària per a reconéixer i valorar auditivament i intel·lectualment distints tipus d'estructures musicals i sonores</p> <p>CE 3 Interpretar analíticament la construcció de les obres musicals en tots i cada un dels aspectes i nivells estructurals que les conformen</p> <p>CE 4 Saber aplicar les noves tecnologies a l'àmbit de la creació musical en una varietat de contextos i formats, incloent-hi les col·laboracions amb altres camps artístics</p> <p>CE 5 Dominar les tècniques i recursos dels principals estils compositius històrics i recents</p>

<p>3 Resultats d'aprenentatge <i>Resultados de aprendizaje</i></p>	
<p>RESULTATS D'APRENTATGE <i>RESULTADOS DE APRENDIZAJE</i></p>	<p>COMPETÈNCIES RELACIONADES <i>COMPETENCIAS RELACIONADAS</i></p>
<p>-RA1 Conocer las técnicas básicas del contrapunto antiguo: órganum primitivo o paralelo, diafonía, discanto y órganum melismático.</p> <p>-RA2 Conocer, comprender y saber componer en todas las especies del contrapunto simple, las cinco especies tradicionales de contrapunto de Fux (nota contra nota, blancas, negras, síncopas y contrapunto florido) y las reglas de uso que les conciernen, así como con sus combinaciones.</p> <p>-RA3 Conocer los tipos de procedimientos imitativos contrapuntísticos: imitación parcial, imitación canónica, imitación exacta, imitación por movimiento contrario (inverso o espejo), retrógrado, por aumentación, por disminución y sus posibles mixturas o combinaciones.</p> <p>-RA4 Escribir cánones a dos y tres voces canónicas, utilizando el canon por movimiento directo, el movimiento contrario, el movimiento retrógrado por compás o por periodo, y el movimiento retrógrado.</p> <p>-RA5 Asimilar y ser capaz de componer cualquier situación musical de invertibilidad temática; las formas de contrapunto invertible, tanto clásicas como especulativas: a la 8ª y la 15ª.</p> <p>-RA6 Utilizar el contrapunto invertible a la 8ª en la composición de invenciones, tanto para escribir contramotivos, como para realizar episodios o divertimentos, y, a partir del material temático de la exposición, desarrollar los pasajes transicionales de una invención escolástica.</p> <p>-RA7 Estar capacitado para comprender y asimilar por medio del análisis, la transformación de una estructura coral sencilla en las más complejas estructuras instrumentales en las que aquellas puedan derivar y en donde prevalezca la textura contrapuntística por encima de la homorrítmica.</p>	<p>Todas las competencias anteriormente relacionadas, pero de una manera genérica y no aplicable a cada uno de los conceptos.</p>

<p>-RA8 Estar capacitado para, desde una pequeña célula generadora, crear una obra musical con todos los elementos que ello conlleva, concediendo especial importancia a la independencia de las líneas melódicas del tramado contrapuntístico.</p>	
---	--

Nota important: Les competències estan expressades en un sentit genèric pel que és necessari incloure en la guia docent els resultats d'aprenentatge. Aquests resultats constitueixen una concreció d'una o diverses competències, fent explícit el grau de domini o acompliment que ha d'adquirir l'alumnat i contenen en la seua formulació el criteri amb el qual van a ser avaluades. Els resultats d'aprenentatge evidencien allò que l'alumnat serà capaç de demostrar en finalitzar l'assignatura o matèria i reflecteixen, així mateix, el grau d'adquisició de la competència o conjunt de competències.

Nota importante: Las competencias están expresadas en un sentido genérico por lo que es necesario incluir en la guía docente los resultados de aprendizaje. Estos resultados constituyen una concreción de una o varias competencias, haciendo explícito el grado de dominio o desempeño que debe adquirir el alumnado y contienen en su formulación el criterio con el que van a ser evaluadas. Los resultados de aprendizaje evidencian aquello que el alumnado será capaz de demostrar al finalizar la asignatura o materia y reflejan, asimismo, el grado de adquisición de la competencia o conjunto de competencias.

4 Continguts de l'assignatura i organització temporal de l'aprenentatge <i>Contenidos de la asignatura y organización temporal del aprendizaje</i>	
Descripció per blocs de contingut, unitats didàctiques, temes,... <i>Descripción por bloques de contenido, unidades didácticas, temas,...</i>	Planificació temporal <i>Planificación temporal</i>
<p>UD 1. Introducció: Breu recorregut pels orígens de l'escriptura contrapuntística: exemples històrics.</p> <p>UD 2. Contrapunt estricte vs. contrapunt lliure. Contrapunt d'espècies a dues, tres i quatre veus com a preparació per al contrapunt lliure.</p> <p>UD 3. Polifonia implícita. Control de canvis d'octava. Anàlisi de l'escriptura amb múltiples línies melòdiques amb una sola veu. Exercicis d'anàlisi i d'escriptura.</p> <p>UD 4. Contrapunt lliure. Addició de veus sobre un Cantus Firmus.</p> <p>UD 5. El cànon. Finitos i infinits. La ronda com a exemple més senzill de cànon infinit. Cànon per moviment directe a diferents distàncies. Introducció als cànon per moviment invers, moviment retrògrad, per augmentació i per disminució.</p>	<p>Les citades UD es treballaran durant el primer semestre.</p>
<p>UD 6. Introducció al doble, triple i quàdruple contrapunt.</p> <p>UD 7. Contrapunt invertible a la octava.</p> <p>UD 8. La invenció. Estudi teòric-pràctic i elaboració d'una o dues invencions, a criteri del professor.</p>	<p>Les citades UD es treballaran durant el segon semestre.</p>

5 Activitats formatives <i>Actividades formativas</i>			
5.1 Activitats de treball presencials <i>Actividades de trabajo presenciales</i>			
ACTIVITATS ACTIVIDADES	Metodologia d'ensenyança-aprenentatge <i>Metodología de enseñanza-aprendizaje</i>	Relació amb els Resultats d'Aprenentatge <i>Relación con los Resultados de Aprendizaje</i>	Volum treball (en nº hores o ECTS) <i>Volumen trabajo (en nº horas o ECTS)</i>
Classe presencial <i>Clase presencial</i>	Exposició de continguts per part del professor o en seminaris, anàlisi de competències, explicació i demostració de capacitats, habilitats i coneixements en l'aula. <i>Exposición de contenidos por parte del profesor o en seminarios, análisis de competencias, explicación y demostración de capacidades, habilidades y conocimientos en el aula.</i>	RA1, RA2, RA3, RA4, RA5, RA6, RA7, RA8	38
Classes pràctiques <i>Clases prácticas</i>	Sessions de treball en grup supervisades pel professor. Estudi de casos, projectes, tallers, problemes, estudi de camp, aula d'informàtica, laboratori, visites a exposicions/concerts/representacions/ audicions..., cerca de dades, biblioteques, en Internet, etc. Construcció significativa del coneixement a través de la interacció i activitat de l'alumne. <i>Sesiones de trabajo grupal en grupos supervisadas por el profesor. Estudio de casos, proyectos, talleres, problemas, estudio de campo, aula de informática, laboratorio, visitas a exposiciones/conciertos/ representaciones/audiciones..., búsqueda de datos, bibliotecas, en Internet, etc.</i> <i>Construcción significativa del conocimiento a través de la interacción y actividad del alumno.</i>	RA1, RA2, RA3, RA4, RA5, RA6, RA7, RA8	30
Exposició treball en grup <i>Exposición trabajo en grupo</i>	Aplicació de coneixements interdisciplinaris. <i>Aplicación de conocimientos interdisciplinares.</i>	RA1, RA2, RA3, RA4, RA5, RA6, RA7, RA8	7'5
Tutoria <i>Tutoría</i>	Atenció personalitzada i en grup reduït. Període d'instrucció i/o orientació realitzat per un tutor/a amb l'objectiu de revisar i discutir els materials i temes presentats en les classes, seminaris, tallers, lectures, realització de treballs, projectes, etc. <i>Atención personalizada y en pequeño grupo. Periodo de instrucción y/o orientación realizado por un tutor/a con el objetivo de revisar y discutir los materiales y temas presentados en las clases, seminarios, talleres, lecturas, realización de trabajos, proyectos, etc.</i>	RA1, RA2, RA3, RA4, RA5, RA6, RA7, RA8	7'5
Avaluació <i>Evaluación</i>	Conjunt de proves (audicions, orals i/o escrites) empleades en l'avaluació inicial, formativa o additiva de l'alumne. <i>Conjunto de pruebas (audiciones, orales y/o escritas) empleadas en la evaluación inicial, formativa o aditiva del alumno.</i>	RA1, RA2, RA3, RA4, RA5, RA6, RA7, RA8	7'5
SUBTOTAL			90,5
5.2 Activitats de treball autònom <i>Actividades de trabajo autónomo</i>			
ACTIVITATS ACTIVIDADES	Metodologia d'ensenyança-aprenentatge <i>Metodología de enseñanza-aprendizaje</i>	Relació amb els Resultats d'Aprenentatge <i>Relación con los Resultados de Aprendizaje</i>	Volum treball (en nº hores o ECTS) <i>Volumen trabajo (en nº horas o ECTS)</i>
Treball autònom <i>Trabajo autónomo</i>	Estudi de l'alumne/a: preparació i pràctica individual de lectures, textos, interpretacions, assajos, resolució de problemes, projectes, seminaris, tallers, treballs, memòries,... per a exposar, interpretar o entregar durant les classes teòriques, classes pràctiques i/o tutories de grup reduït. <i>Estudio del alumno/a: preparación y práctica individual de lecturas, textos, interpretaciones, ensayos, resolución de problemas, proyectos, seminarios, talleres, trabajos, memorias,... para exponer, interpretar o entregar durante las clases teóricas, clases prácticas y/o tutorías de pequeño grupo.</i>	RA1, RA2, RA3, RA4, RA5, RA6, RA7, RA8	30
Estudi pràctic <i>Estudio práctico</i>	Preparació en grup de lectures, textos, interpretacions, assajos, resolució de problemes, projectes, seminaris, tallers, treballs, memòries,... per a exposar, interpretar o entregar durant les classes teòriques, classes pràctiques i/o tutories de grup reduït. <i>Preparación en grupo de lecturas, textos, interpretaciones, ensayos, resolución de problemas, proyectos, seminarios, talleres, trabajos, memorias,... para exponer, interpretar o entregar durante las clases teóricas, clases prácticas y/o tutorías de pequeño grupo.</i>	RA1, RA2, RA3, RA4, RA5, RA6, RA7, RA8	22
Activitats complementàries <i>Actividades complementarias</i>	Preparació i assistència a activitats complementàries com tallers, exposicions, concerts, representacions, congressos, conferències,... <i>Preparación y asistencia a actividades complementarias como talleres, exposiciones, conciertos, representaciones, congresos, conferencias,...</i>	RA1, RA2, RA3, RA4, RA5, RA6, RA7, RA8	7'5
SUBTOTAL			59,5
TOTAL			150

6 Sistema d'avaluació i qualificació

Sistema de evaluación y calificación

6.1 Instruments d'avaluació

Instrumentos de evaluación

Proves escrites (proves objectives, de desenvolupament, mapes conceptuals,...), exposició oral, treballs dirigits, projectes, tallers, estudis de cas, quaderns d'observació, portafolio,...

Pruebas escritas (pruebas objetivas, de desarrollo, mapas conceptuales,...), exposición oral, trabajos dirigidos, proyectos, talleres, estudios de caso, cuadernos de observación, portafolio,...

INSTRUMENT D'AVALUACIÓ <i>INSTRUMENTO DE EVALUACIÓN</i>	Resultats d'Aprenentatge avaluats <i>Resultados de Aprendizaje evaluados</i>	Percentatge atorgat (%) <i>Porcentaje otorgado (%)</i>
a) Exàmens escrits de primer i segon semestre (30% cada un) o un de sol a final de curs (60%), a criteri del professor.		60%
b) Dossier amb els treballs de curs (30%). Aquest dossier s'entregarà el dia de l'examen. En cas de fer-se un examen a final de cada semestre, el dossier haurà de contenir els treballs elaborats fins aquell moment, i comptarà cada un el 15% de la nota final.		30%
c) Participació a classe, actitud (10%). Aquest punt es comptabilitzarà a final de curs.		10%

6.2 Criteris d'avaluació i dates d'entrega

Criterios de evaluación y fechas de entrega

- Qualitat del treball dut a terme.
- Coherència i continuïtat de l'estil.
- Grau d'adquisició dels coneixements tractats a classe.
- Pulcritud en la presentació.
- Actitud mostrada a classe.

L'assistència a les classes també és un factor determinant per a rebre una avaluació contínua. Sense tenir una dedicació continuada i una assistència correcta no és possible avançar ni fer-nos una idea del grau d'evolució de l'alumne. El màxim de faltes d'assistència permesos per a cada curs serà de 8, entre justificades i no justificades. Passades les 8 faltes, l'alumne haurà de sotmetre's a l'avaluació extraordinària.

6.3 Sistemes de recuperació

Sistemas de recuperación

Per a l'alumnat que ha suspès o no ha seguit el desenvolupament normal de les classes – criteris i dates d'entrega)

Para el alumnado que ha suspendido o no ha seguido el desarrollo normal de las clases – criterios y fechas de entrega)

A part del dossier amb tots els exercicis i treballs de curs, l'alumne haurà de fer un examen diferent del que han fet els alumnes en l'avaluació contínua, en el que es podrà demanar qualsevol coneixement o destresa adquirida durant tot el curs. Donada la complexitat de la matèria, aquest examen tindrà una duració de 3 hores. El dossier amb tots els treballs de classe s'entregarà a l'inici de l'examen i la no entrega del mateix implicarà que l'assignatura quedi avaluada amb un suspens.

En aquest cas els instruments d'avaluació seran:

- a) Examen escrit (70%).
- b) Dossier amb els treballs i exercicis de curs (30%).

A més a més, s'atendrà a l'establert en la resolució de 22 de juliol de 2022, pel qual es dicten les Instruccions d'inici de curs, article 21 i 22:

"21. El «No qualificat/da», és un no aprovat sense nota numèrica que s'aplicarà quan el professorat manque d'elements de valoració per a establir criteris de qualificació, consumint convocatòria.

22. El «No presentat/da» es considerarà una condició, sempre entesa com a excepcional, i no una qualificació. Per tant, la valoració d'aquesta condició estarà sotmesa a la consideració que la direcció del centre, una vegada estudiada la documentació que acredite i al·legue les circumstàncies per causes objectives degudament justificades, com ara malaltia greu o qualsevol altra causa de força major. Es considera que la condició de no presentat en l'acta no consumeix convocatòria."

7 Bibliografia

Bibliografía

- Benjamin, T. (1986). *Counterpoint in the Style of Bach*. New York: Schirmer .
- Blanquer, A. (1975). *Técnica del contrapunto*. Madrid: Real Musical.
- Dubois, T. (1901). *Traité de contrepoint et de fugue*. París: Heugel & Cie.
- Dupré, M. (1938). *Cours de contrpoint*. París: Alphonse Leduc.
- Eslava, H. (1864). *Escuela de composición: del contrapunto y fuga* (Vol. Segundo).
- Felix, S., & Carl, S. (1999). *El contrapunto en la composición*. Barcelona: Idea Música.
- Forner, J., & Jürgen, W. (1993). *Contrapunto creativo*. Barcelona: Labor.
- Fux, J. J. (2010). *Gradus ad Parnassum*. Granada: Editorial Universidad de Granada.
- Gago, J. G. (1977). *Tratado de contrapunto tonal y atonal*. Barcelona: Clivis.
- Jeppesen, K. (1939). *Counterpoint*. Obtingut de <https://archive.org/details/counterpointpoly00jepp/page/n7/mode/2up>
- Koechlin, C. (1926). *Précis des regles du contrpoint*. París: Heugel & Cie.
- Krehl, S. (1930). *Contrapunto*. Barcelona: Labor.
- Motte, D. d. (1995). *Contrapunto*. Barcelona: Labor.
- Piston, W. (1992). *Contrapunto*. Barcelona: Labor.
- Prout, E. (1890). *Counterpoint, strict and free*. Londres. Recuperat el 26 d'agost de 2022, de <https://archive.org/details/counterpointstri00prouuoft/page/n9/mode/2up>
- Prout, E. (1891). *Double counterpoint and canon*. Recuperat el 26 d'agost de 2022, de <https://archive.org/details/doublecounterpoi00prouuoft>
- Salzer, F.; Shachter, C: *El contrapunto en la composición*, Ed. Idea Books, Barcelona 1999

Taruskin, R. (2010). *Music from the earliest notations to the sixteenth century*. Oxford: Oxford University Press.

Torre Bertucci, José: *Tratado de contrapunto*, Ed. Ricordi, Buenos Aires, 1947

Zarlino, G. (1976). *The Art of Counterpoint*. Yale: Yale University Press.